

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور- مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس

عنوان:

**پهنه‌بندی زیستگاهی تالاب بختگان (استان فارس)
به منظور بهره‌برداری پایدار و حفاظت**

مجری:

مهرداد زمان‌پور

شماره ثبت

۶۲۳۶۴

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس

عنوان طرح/ پروژه: پهنه‌بندی زیستگاهی تالاب بختگان (استان فارس) به منظور بهره‌برداری پایدار و حفاظت

کد مصوب: ۲۴-۵۰-۱۲-۰۱۹-۹۸۰۸۷۶

نام و نام خانوادگی نگارنده/ نگارندگان: مهرداد زمان پور

نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه‌ها و طرح‌های ملی و مشترک دارد): -

نام و نام خانوادگی مجری: مهرداد زمان پور

نام و نام خانوادگی همکار(ان): احمد حاتمی، فرزانه اصلاحی، امین عظیم‌حقیقی، مهناز ربانی‌ها، سیدابراهیم

صفوی

نام و نام خانوادگی مشاور(ان): غلامرضا قهاری

نام و نام خانوادگی ناظر(ان): -

محل اجرا: استان فارس

تاریخ شروع: ۱۳۹۸/۰۱/۰۱

مدت اجرا: ۱ سال و ۶ ماه

ناشر: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۴۰۱

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی‌ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

«سوابق طرح یا پروژه و مجری مسئول / مجری»

طرح/پروژه: پهنه‌بندی زیستگاهی تالاب بختگان (استان فارس) به

منظور بهره‌برداری پایدار و حفاظت

کد مصوب: ۲۴-۵۰-۱۲-۰۱۹-۹۸۰۸۷۶

شماره ثبت (فروست): ۶۲۳۶۴ تاریخ: ۱۴۰۱/۲/۸

با مسئولیت اجرایی جناب آقای مهرداد زمان‌پور دارای مدرک

تحصیلی دکتری تخصصی در رشته اکولوژی می‌باشد.

پروژه توسط داوران منتخب بخش اکولوژی منابع آبی در تاریخ

۱۴۰۱/۷/۱۸ مورد ارزیابی و با رتبه عالی تأیید گردید.

در زمان اجرای پروژه، مجری در:

ستاد پژوهشکده مرکز ایستگاه

با سمت عضو هیئت علمی در مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی

و منابع طبیعی استان فارس مشغول بوده است.

عنوان	«فهرست مندرجات»	صفحه
چکیده	۱
۱-مقدمه	۲
۱-۱-پهنه‌بندی	۲
۱-۱-۱-زیستگاه	۳
۱-۱-۲-پهنه‌بندی تالاب‌ها به روش مدوت	۳
۱-۲-پیشینه پژوهش	۳
۱-۲-۱-رده‌بندی زیستگاهی	۳
۱-۲-۲-طرح‌های انجام شده در جهان	۴
۱-۲-۳-طرح‌های انجام شده در ایران	۶
۲-مواد و روش‌ها	۱۱
۱-۲-موقعیت جغرافیایی تالاب طشک و بختگان	۱۱
۲-۲-ساختار طبقه بندی MedWet	۱۲
۲-۳-روش کار	۱۷
۲-۳-۱-مرز تالاب (داده‌های به دست آمده با روش سنجش از دور، داده‌های برداشته شده از بازدیدهای میدانی)	۱۷
۲-۳-۲-سازگان (رژیم) آبی تالاب (داده‌های به دست آمده با روش سنجش از دور)	۱۷
۲-۳-۳-داده‌های گیاهان تالابی (داده‌های برداشته شده از بازدیدهای میدانی)	۲۱
۲-۳-۴-جنس بستر تالاب (داده‌های برداشته شده از بازدیدهای میدانی)	۲۱
۲-۳-۵-توصیفگر شوری آب (داده‌های گردآوری شده از پژوهش‌های پیشین)	۲۱
۲-۴-گام‌های شناخت و دسته‌بندی سامانه تالاب بختگان	۲۲
۲-۴-۱-شناخت سامانه‌ها	۲۲
۲-۴-۲-شناخت زیرسامانه‌ها	۲۲
۲-۵-شناخت رده‌های تالاب	۲۳
۲-۵-۱-سامانه دریاچه‌ای	۲۳
۲-۵-۲-سامانه ماندآبی	۲۳
۲-۶-داده‌های گیاهان تالابی	۲۳

۲۴	۷-۲- شناخت زیررده‌ها.....
۲۴	۲-۷-۱- جنس بستر تالاب.....
۲۴	۲-۷-۲- داده‌های پوشش گیاهی.....
۲۵	۲-۸- شناسایی توصیفگر رژیم آبی دریاچه.....
۲۶	۲-۹- توصیفگر شوری آب.....
۲۸	۳- نتایج.....
۲۸	۳-۱-۱- سامانه‌های شناخته‌شده در تالاب بختگان و طشک.....
۲۹	۳-۱-۲- زیرسامانه‌ها.....
۳۰	۳-۱-۳- رده‌های تالاب.....
۳۱	۳-۱-۴- زیررده‌ها.....
۳۲	۳-۲- شناسایی گیاهان غالب.....
۳۲	۳-۳- نتیجه تحلیل عکس‌های ماهواره‌ای تالاب: توصیفگرهای سازگان (رژیم) آب.....
۳۵	۳-۴- توصیفگرهای شوری آب.....
۳۶	۳-۵- پهنه‌بندی تالاب بختگان.....
۴۰	۴- بحث و نتیجه‌گیری.....
۴۳	۶- پیشنهادهایی برای حفاظت.....
۴۳	۶-۱- بهره‌گیری خردمندانه.....
۴۶	۶-۲- مدیریت یک‌پارچه اندوخته‌های آبی.....
۴۶	۶-۳- فرمان‌های دوبلین.....
۴۸	منابع.....
۵۱	پیوست.....
۶۸	چکیده انگلیسی.....

چکیده

برای آن که از منابع به‌روشی پایدار بهره گرفته شود، و بخش‌های مهم اکوسیستم و زیستگاه‌های ارزشمند آن کم‌ترین آسیب را ببینند لازم است اکوسیستم‌ها شناسایی شود و بخش‌های مختلف آن بر اساس توان‌مندی‌ها و حساسیت‌ها پهنه‌بندی شود. روش مدوت (سامانه‌ی طبقه‌بندی زیستگاهی تالاب‌های مدیترانه) برای شناسایی تالاب‌ها با طبقه‌بندی پلکانی زیستگاه‌های درون آن‌ها به کار می‌رود. تالاب‌ها را براساس پوشش گیاهی غالب، خاک و آب‌شناسی شناسایی و مرزبندی می‌کنند. عامل‌های سنجش‌ازدور برای تعریف کردن زیستگاه‌ها به کار گرفته، و در نتیجه بیش‌ترین حجم اطلاعات با کم‌ترین کار میدانی فراهم آورده می‌شود. اطلاعات مختلف تالاب بختگان از بازدیدهای میدانی و منابع پیشین تهیه و ترکیب کرده شد، داده‌های سازگان آبی با تصویرهای ماهواره‌ای فصلی از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۸ و تحلیل کردن آن در سامانه اطلاعات جغرافیایی در نرم‌افزار ArcGis به دست آمد، و در بخش‌هایی که اطلاعات کم‌تر بود، مانند گیاهان تالابی و جنس رخ‌نمون بستر دریاچه، بازدیدهای میدانی و نمونه‌برداری انجام شد. گیاهان شناسایی و بر مبنای یک‌ساله یا چندساله بودن، و بن‌درآب یا غوطه‌ور بودن رده‌بندی کرده شد. با روی هم گذاشتن و برخورد دادن لایه‌های رقومی دارنده‌ی این اطلاعات در نرم‌افزار ilwis، پهنه‌های گوناگون زیستگاهی جدا و با شناسه‌های معیار بین‌المللی مشخص کرده شد، و نقشه زیستگاه‌ها به دست آمد. در مجموع ۵۱ زیستگاه گوناگون شناسایی شد، که مهم‌ترین آن‌ها زیستگاه دریاچه‌ای ساحلی با پوشش گیاهی پدیدار ناپایدار با آب‌گیری گاه‌به‌گاه و شوری پلی‌هالین LLENIP، دریاچه‌ای ساحلی با سطح آبی با پوشش نمکی و آب‌گیری گاه‌به‌گاه و شوری میکسوهالین LLOAIM، دریاچه‌ای ساحلی نارسته و پوشش نمکی با آب‌گیری فصلی و شوری میکسوهالین LLSASM، ماندآبی نارسته و پوشش نمکی با آب‌گیری فصلی و شوری میکسوهالین P-SASM، و ماندآبی نارسته و پوشش نمکی با آب‌گیری گاه‌به‌گاه و شوری میکسوهالین P-SAIM در بخش‌های پرتنوع‌تر دریاچه است.

کلمات کلیدی: اکوسیستم‌های آبی، بختگان، طبقه‌بندی زیستگاهی، مدوت